

Coperta:
Larisa Barbu

© Asociația «Christiană»
Ediția întâi – 2002
Ediția a doua – 2007

Editura Christiană – Str. Theodor Sperantia 104,
bl. S26, ap. 66, sector 3, București, cod 030939;
tel.: 021/3225798; e-mail: scoalachr@yahoo.com

Consilier editorial: Gabriela Moldoveanu
Director literar: Răzvan Codrescu

ISBN-10: 973-8125-88-X
ISBN-13: 978-973-8125-88-9

PR. GHEORGHE CALCIU-DUMITREASA

HOMO AMERICANUS o radiografie ortodoxă

Ediție a doua,
îngrijită și prefățată de
Răzvan Codrescu

Editura Christiană
București
2007

HOMO AMERICANUS

SAU “OMUL RECENT” AL PĂRINTELUI CALCIU

Cartea de față este o construcție editorială durată din cărămizile generoase puse la îndemână de Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa în ultimii cincisprezece ani. Cărămizile însele, prin forma și prin dimensiunile lor, mi-au sugerat arhitectura ansamblului. Eu n-am adus decât mortarul, tencuielile și spoiala, lucrând cu rutină de meșter, dar cu smerenie de ucenic. Se cădea făcută din capul locului această precizare, încât oricine va voi să vorbească de bine sau de rău volumul de față, să știe cam ce trebuie pus în contul fiecărui.

Titlul editorial pe care i l-am dat – *Homo americanus. O radiografie ortodoxă* – s-ar putea să le sugereze unora (prea desepti) pentru a nu fi circumspecți, sau prea oportuniști pentru a nu fi iritați) și altora (prea pătimași pentru a nu se lăsa seduși, sau prea reacționari pentru a nu jubila aprioric) o frondă antiamericană cu tot dinadinsul, ceea ce nu se potrivește cu poziția profund creștină a autorului. Nu “antiamericanismul” pur și simplu definește discursul necomplezent al părintelui, ci *rezistența moral-spirituală* la fenomenul curent – și galopant – al “americanizării”. Diferența nu este tocmai anevoie de făcut (cu condiția unei minime onestități): “antiamericanismul”, ținând de trăirea “tragicomică” a accidentalului, este îndeobște o reacție ofuscată și exterioară la agresivitatea imperialistă (*horribile dictu!*) a “modelului american”, pe când “rezistența la americanizare”, ținând de trăirea “tragică” a esențialului, este o atitudine complexă, manifestată nu numai în afara lumii americane, dar și *înlăuntrul ei*, ca refuz lucid al “semnului Fiarei”, adică al unei civilizații excesiv-materialiste și cinic-utilitariste, din care hedonismul și pragmatismul – diavoli “îmbrăcați în îngeri de lumină” – riscă să eliminate complet orice exigență morală și orice elan spiritual (a se vedea și *motto-ul* acestei ediții, împrumutat din şarjele orale ale regre-

tatului Petre Țuțea, care se mișca și el – “asimptotic”, cum îi plăcea să spună – între admirarea “de stânga” și disprețul “de dreapta” față de “liberala Americă”).

Nu poate fi eludat faptul că Părintele “radiografiază” America nu din exterior, ci *de la fața locului*, după ani buni de conviețuire și “cuminecare” nemijlocită (din 1985 încoace). Pentru el, “omul american” nu este nici dușmanul, nici străinul, nici “departeles”; el este fratele, vecinul, “aproapele”. Un frate adeseori “bolnav” – sau numai “păscut de boală” – în ordinea ginggașă a spiritului (aşa cum și noi suntem “bolnavi” ori “păscuți de boala” într-o ordine mai terestră, prin care și el obișnuiește să ne judece – și adesea nu fără dreptate). Chiar criticând și certând, autorul, ca om greu încercat și ca preot “mâncat de râvna lui Hristos”, o face cu iubire și responsabilitate; *homo americanus* este dragostea lui răstignită, aşa cum, *acasă*, dragoste răstignită i-a fost, o viață întreagă, “bietul om de sub vremi”, cel “făcut frate cu dracul ca să treacă puntea”, întru a cărui vindecare s-a rostit fără înconjur, până la jertfa de sine (21 de ani de închisoare sub comuniști, nu doar cu toată recuzita supliciului fizic, ci și cu aceea, infinit mai perversă, a “asasinatului moral”). Sunt destule texte ale sale (unele chiar și în cartea de față) care-i vădesc fără puțință de tăgadă această iubire de fond; și pe cât de mare îi este indignarea față de viciile proliferante ale Americii, pe atât de mare îi este și bucuria pentru virtuțile ei, atâtea câte le (mai) are, manifeste sau doar latente. Luând urma proorocilor vetero-testamentari, Părintele Gheorghe/Father George a mustrat “cetatea” și “poporul” ca “om al lui Dumnezeu”, când cu blândețe, când cu asprime, “de la Răsărit și până la Apus”, având măsură pe Hristos și tradiția mistico-dogmatică a Bisericii luptătoare – Adevarul și Duhul Adevarului. Dacă ar fi tăcut el (sau cei asemenea lui), “atunci pietrele ar fi strigat”... *Wake up, America, wherever you are!*

Este de ajuns să citească cineva, în chiar cartea de față, anexa la capitolul “Demonizarea Americii” (rezistoriul desfășurat de Anne Graham), sau înfiorata evocare meditativă pe care o face Federica Mathewes Green (în “Ziua judecății”), sau mărtu-

risirea semnată de Mary Magdalene McCann (vezi “Povestea unei convertiri”), pentru a se lămuri că aici nu-i cătuși de puțin vorba de idiosincraziile unui “popă” ortodox alergic la “moderitate”, ci de zbuciumul istoric al unei lumi care, privindu-se ea însăși, pe alocuri, în oglinda sacrală a spiritului, se cutremură să și descopere acolo înfățișarea de “Vavilon” apocaliptic. E lipsit de importanță dacă “popa” are sau nu dreptate în detaliu; el poate greși sau exagera pe alocuri, însă are dreptate în principiu, *împotriva Americii*, dar și *laolaltă* cu ea.

E aproape de prisos să spun că *homo americanus* nu înseamnă “tot americanul”, ci un anume tip predominant și epidemic, care, treptat, nu mai ține de un loc anume, ci de o paradigmă existențială (cu care începem să ne confruntăm tot mai serios și dincioace de ocean, ca și cu un cancer tinzând spre metastază). Până la urmă *homo americanus* zace, ca o ispită a veacului, în fiecare dintre noi.

Într-un fel, *homo americanus*, așa cum se află radiografiat aici, este “omul recent” al Părintelui Calciu (ca să evoc o sintagmă pe care d-l H.-R. Patapievici a făcut-o celebră peste noapte, într-o carte nu mai puțin radicală, în sistemul ei de referință, decât cea de față). În registre diferite, este vorba, aici și acolo, de același tip uman, de același faliment al modernității, de același recurs soteriologic la “soluția creștină”. Definiția “omului recent” îi se aplică întocmai lui *homo americanus* (care nu este, în fond, decât “omul recent” investigat *la sursa lui*, în mod mai simplu și mai concret, din perspectiva și cu experiența istorică a altiei generații): “... oamenii pe care îi produce într-un ritm industrial modernitatea [...] nu sunt cu adevărat nici noi, nici înnoiți: sunt, asemenei conservelor cu dată de expirare pe etichetă, doar recenți... Omul recent este omul care, oricât timp ar trece peste el și oricâtă vreme l-ar șlefui, tot rudimentar rămâne. Pentru că acest tip uman nu se mai poate sprijini pe existența vreunui suflet, nici al lui și nici al lumii, el nu mai are resursele de a întemeia tradiții și nici măcar datini [...] Omul recent este omul care, dorind să se sature de toate fenomenele acestei lumi – stăpânindu-le, posedându-le, schimbându-le după plac și pătrunzându-se de

toată materialitatea lor – s-a trezit într-o bună zi că nu mai este decât un epifenomen al curgerii, scurgerii și prelungerii lor”.

Menționez, în încheiere, că textelete adunate aici au apărut prima oară în România fie în revista *Puncte cardinale*, fie în pagina creștină a cotidianului *Ziua*, iar o parte din ele se regăsesc în eteroclitul volum *Rugăciune și lumină mistică. Eseuri și meditații religioase* (Editura Dacia, Cluj, 1998). Toate au fost revăzute și îmbunătățite, fie de către autor, fie cu îngăduința sa. Parantezele drepte – de care am evitat să fac abuz – sunt editoriale (cu o singură excepție, semnalată însă la locul respectiv). Textele aparțin perioadei 1993-2002. Succesiunea lor în volum nu este însă determinată de criteriul cronologic, ci de cel tematic. Traducerea în română a textelor străine anexate îi aparține de fiecare dată autorului.

Îi mulțumesc Părintelui Gheorghe Calciu-Dumitreasa că a răspuns cu generozitate și încredere solicitării editoriale a Asociației Filantropice Medicale “Christiana”. Mulțumiri i se cuvin și Doamnei Nicoleta Macovei pentru inimoasa și înțelegătoarea strădanie depusă la culegerea și tehnoredactarea textului. Nu pot să nu pomenesc aici și de permanenta și prețioasa colaborare consultativă cu Doamna Gabriela Moldoveanu, care a avut și bu�ăvoița unei ultime lecturi atente și avizate. *Homo americanus* s-a dovedit a fi, pentru toți, o rodnică provocare.

***

La cinci ani de la prima ediție a acestei cărți (care se deschidea cu prefața de mai sus) și la o jumătate de an de la strămutarea la ceruri a Părintelui Calciu (23 nov. 1925 – 21 nov. 2006), revenim cu această a doua ediție adăugită (a se vedea *Addenda*), răspunzând numeroaselor solicitări ale publicului (în condițiile epuizării primei ediții). Fie ca autorul să stâruie necurmat în conștiința și-n rugăciunile noastre.

Răzvan Codrescu

UN “FOUNDING FATHER” ANTI-HRISTOS

Aminteam, cu un alt prilej, că Thomas Jefferson, autorul *Declarației de Independență*, cel de-al treilea Președinte al Americii, s-a opus din toate puterile ca numele lui Iisus Hristos să apară în Constituția Americană. Numele generic al lui Dumnezeu – *God* – apare de foarte multe ori, dar Iisus nu apare niciodată, de unde se vădește nu numai necredința lui Jefferson, dar și influența puternică asupra contemporanilor săi, care i-au acceptat propunerea. Vom lămuri aici de ce această opoziție și care au fost consecințele ei istorice.

Thomas Jefferson era fiul unui bogat proprietar de pământ din Virginia, aparținând “nobilimii” americane, cu o dotație intelectuală deosebită, care l-a lansat de timpuriu în viața politică – la început în cea a statului Virginia, apoi și în conducerea federală. S-a implicat în toate mișcările legate de propulsarea Americii spre statutul de mare putere și, mai ales, spre construirea unui guvern central puternic, care să aibă autoritate asupra statelor și care să controleze orice mișcări de opoziție față de acest guvern.

În jurul anului 1780, fermierii din New England, după ce prosperaseră în răstimpul războiului cu Anglia (vânzând alimente, în mod egal, armelor americane, engleze și franceze), sărăciseră pe timp de pace și ajunseseră să se răscoale, sub conducerea unui fermier numit Shay, împotriva guvernului central. Nu erau decât 600 de fermieri, dar răscoala lor a fost atât de surprinzătoare încât a creat panică generală. Camerele legislative au votat în pripă o armată de circa 1600 de oameni care să-i înfrângă pe rebeli. Statul Massachusetts a venit cu o armată de 4000 de oameni pen-

tru a-i înfrunta pe aceiași răsculați și a-l prende pe Shay. Fermierii s-au refugiat în munți, dar au fost hăituiți și în cele din urmă uciși.

Jefferson se afla pe atunci în Franța, care era în plină revoluție, și, pe cât se pare, se molipsise el însuși de avântul revoluționar și de violența cu care se desfășurau evenimentele. Iată ce scria el guvernului american, cu privire la revolta fermierilor: “*Luați armele!... Ce înseamnă un mic număr de vieți pierdute într-un secol sau două? Po-mul libertății trebuie împotriva, din când în când, cu săn-gele patrioticilor și al tiranilor. Acesta este îngrășământul lui natural*” (subl. n.).

În lumina acestei scrisori, ne explicăm multe din actele lui Jefferson: și atașamentul său față de poziția pe care o avea, și inconsecvența sa privind sclavia negrilor*, și atacul direct îndreptat împotriva lui Hristos (la care ne vom referi în cele ce urmează), și duritatea sa față de cetățenii nemulțumiți de guvern (duritate pe care mai cu seamă guvernele pretins democratice au practicat-o împotriva proprietarilor cetățeni**), dar și cruzimea aproape unică a armelor americane împotriva popoarelor pe care le-au atacat (fapt

* Deși Jefferson afirma că sclavagismul va aduce mari nenorociri asupra Statelor Unite, care vor trebui să plătească amar această nedreptate, el o făcea numai cu titlu de umanism propagandistic și, ca să spun așa, național. În realitate, a continuat să-și țină sclavii în condiții destul de grele, despărțind familiile după interesul său (când a fost ales președinte, și-a luat bucătăreasa – o negresă – cu el; când soțul sclav a fugit de pe moșia de la Monticello la Washington, să-și vadă nevasta, Jefferson a dat ordin să fie trimis în lanțuri înapoi la Monticello).

** A se vedea represiunea bestială a lui Bill Clinton și Janet Reno împotriva sectei dăvidiene de la Waco, Texas, unde aproape toți barica-dății au fost arși de vii (inclusiv, copiii!), sau împușcarea femeii separatiste în timp ce-și alăpta copilul, la Blue Ridge, Texas.

confirmat recent și de monstruosul spectacol al războiului din Iugoslavia).

Jefferson, ca de altfel mai toți Părintii Fondatori (*Founding Fathers*), făcea parte din masonerie, care se angajase, în acea vreme, la distrugerea monarhiilor din Europa, deoarece acestea se socoteau “de drept divin”, revendicându-și o origine de natură transcendentă și o stabilitate dincolo de vicisitudinile istoriei. Revoluția franceză proclamase deschis lupta împotriva credinței și a Bisericii, declarând la un moment dat drept Zeița a Rațiunii pe o actriță celebră a vremii, care era adorată și purtată în procesiuni, precum altădată Sfânta Fecioară.

Această schimbare de zei, prin care rațiunea umană era declarată suprema lege socială, a dus la cea mai sinistră lozincă a Revoluției franceze (urmată de ororile cele mai monstruoase, pe care, poate, numai revoluția comunistă rusă le-a depășit): “Cu mațele ultimului popă îl vom spânzura pe ultimul rege!”.

Jefferson a fost un fiu devotat al masoneriei, care dorește impunerea unui Dumnezeu-Arхitect, un Mare Meșter care a organizat lumea din ceea ce satana crease deja, adică din materia amorfă. Opoziția sa cea mai mare a fost față de persoana lui Iisus Hristos, Care-L adusese pe Dumnezeu în lume, Care luase chipul nostru omenesc și le vorbise oamenilor în propriul lor limbaj, dezvăluindu-le taina Sfintei Treimi, atât cât era necesar mantuirii.

Depășind cu aproape 200 de ani rebeliunea aripii stângi a diferitelor secte creștine din vremea noastră, care neagă dumnezeirea lui Iisus, Jefferson, cu lipsa de respect a organizației masonice față de tot ceea ce lumea (și, mai ales, creștinismul) a realizat în mod tradițional, încearcă să declare că Noul Testament (ca și cel Vechi, de altfel) nu este decât o colecție de legende care îneacă sub valul lor

singurul aspect valabil în aceste cărți: învățatura morală a lui Iisus Hristos.

Acest Părinte Fondator al Americii și-a conceput cu o irreverență totală planul său de a distrugе în sufletul omului american (și, eventual, prin forță brutală a unei Americi menite să conducă lumea, în sufletul întregii umanități) imaginea lui Iisus ca Dumnezeu întrupat din dragoste pentru noi. Înțelegând că nu era deloc simplu să lupți împotriva divinității, el s-a străduit să facă din Iisus un învățător, un moralizator al lumii, chiar extraordinar, dar în nici un caz Fiul lui Dumnezeu.

Este foarte posibil ca Jefferson să fi primit însărcinarea aceasta direct de la șefii săi masoni, care totuși nu și-au asumat nici un fel de participare fățușă la acțiunea lui Jefferson. În ultimii zece ani ai vieții sale, Jefferson s-a apăcat, cu un zel vrednic de o cauză mai bună, asupră Noului Testament, pentru a-l purifica, chipurile, de orice "legendă pioasă", păstrând numai ceea ce este "autentic" în litera lui. El nu s-a ocupat în nici un fel de Vechiul Testament, pentru care nu avea nici un fel de considerație, ci numai de Noul Testament. Inteligența sa deosebită, puterea de muncă uriașă și pregătirea intelectuală de excepție l-au ajutat în această încercare distructivă, pînă la urmă nereușită. În pofida tuturor acestor calități, lucrarea demonică a lui Jefferson nu a avut consecințe semnificative. Poporul american din vremea aceea era totuși credincios, chiar dacă sectar, iar atașamentul său față de Sfânta Scriptură l-a făcut surd la "cântecul de sirena" al lui Jefferson.

În studiul său, el a folosit diverse traduceri în limbile pe care le cunoștea: grecești, latinești, franceze și engleze (*King James version*), pe care le-a pus în paralel, le-a comparat, le-a epurat și a scos la iveală un volum intitulat *Iisus din Nazaret*. De curând, cartea lui Jefferson a fost re-

editată de Beacon Press, o cunoscută editură a Asociației Unitariene Universaliste, rezultate din Asociația Bisericii Unitariene și a celei Universaliste (ceea ce oferă, cred, o idee destul de clară despre originea Asociației ca oficină a francmasoneriei). Se știe că Biserica Unitariană nu crede în Sfânta Treime, ci numai în Dumnezeu Tatăl (care ia când chipul lui Iisus, când pe cel al Sfântului Duh). Titlul noii versiuni a lui Jefferson este: *The Jefferson Bible: The Life and Morals of Jesus of Nazareth*.

Din această "Biblie" vedem care erau criteriile de apreciere ale lui Jefferson privind persoana Mântuitorului și adevărul de credință exprimat în cele patru Evanghelii. Din scrisorile trimise de autor unor prieteni sau unor membri ai familiei sale, reiese că el îl consideră pe Sfântul Apostol Pavel drept principalul vinovat de coruperea învățăturii lui Iisus, ca unul ce argumentează cel mai adânc (teologic și filosofic) dumnezeirea Fiului lui Dumnezeu.

În ce privește textul "Bibilei" lui Jefferson, aşa cum l-a fixat el din siluirea celor patru Evanghelii, subliniem, înainte de toate, opinia lui în privința autorilor, pe care îi numește *groveling authors* și... "minți slabe". El exclude orice fenomen supranatural din Evanghelii: minunile, vindecările, înviările din morți, cea mai mică aluzie la faptul că Iisus ar fi fost Dumnezeu, sau că între El și Dumnezeu ar fi fost vreo relație specială, inclusiv Nașterea din fecioară și Învierea din morți.

Profesorul de istorie a religiilor de la Universitatea din Chicago, Martin E. Marty, spune că Jefferson a epurat din Sfintele Evanghelii orice miracol, orice metafizică și orice mister, necruțând decât parbolele – nici pe acelea toate – și aforismele.

Jefferson, spune același autor, "s-a străduit să facă din Iisus un Socrate".